تحلیل

قیمت جهانی نفت کاهش یافت

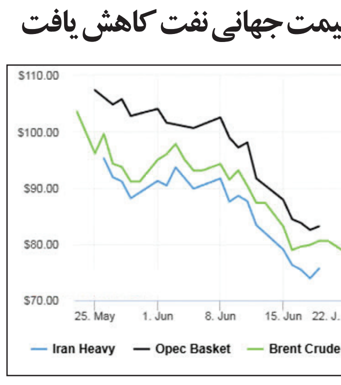

قیمت نفت خام در معاملات روز دوشنبه بازار جهانی پس از پایان مذاکرات ایران و امریکا در سوییس و نشانه‌هایی از پیشرفت آن، کاهش یافت. به گزارش ایسنا، قیمت نفت خام برنـت با یک دلار و ۱۹ سـنت معادل ۱.۴۸ درصد کاهش، به ۷۹ دلار و ۳۸ سنت در هر بشکه رسید. قیمت‌ها در آغاز معاملات به ۸۲ دلار و ۳۰ سنت افزایش یافته بود که ناشی از شروع پر فراز و نشیب مذاکرات با تهدیدهای دونالد ترامپ، رییس جمهور امریکا، برای از سرگیری جنگ علیه ایران و اعلام تهران مبنی بر بستن مجدد تنگه هرمز بود. قیمت نفت خام وسـت تگزاس اینترمدیت امریکا پیش از انقضای قرارداد در اواخر روز دوشنبه، با ۱۳ سنت افزایش به ۷۶ دلار و ۷۳ سنت در هر بشکه رسید. قرارداد فعال‌تر ماه اوت با ۲۱ سنت کاهش، به ۷۵ دلار و ۶۴ سنت در هر بشکه رسید. روز جمعه به دلیل تعطیـلات، هیچ قیمت نهایی در معاملات نفت امریکا حاصل نشد. سوگاندا ساچدوا، بنیانگذار شرکت تحقیقاتی «اس اس ولث استریت» مستقر در دهلی نو، گفت: «این کاهش قیمت در درجه اول به دلیل بهبود چشم‌اندازها برای دستیابی به یک پیشرفت دیپلماتیک میان ایران و امریکا بوده و امیدها را برای کاهش نهایی تحریم‌ها علیه ایران زنده کرده است.» میانجیگران گفتند که مقامات عالیرتبه ایران و امریکا روز دوشنبه دور اول مذاکرات خود را در سـوییس به پایان رسـاندند. این مذاکرات روز یکشنبه تحت مفاد تفاهمنامه‌ای که هفته گذشته برای تمدید آتش‌بس ضعیف از آوریل به مدت حداقل ۶۰ روز دیگر به دست آمد، آغاز شد. سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس در تشریح نتایج مذاکرات روز گذشته با میانجی‌گری پاکسـتان و قطر نوشت: میانجی‌گری خستگی‌ناپذیر پاکسـتان و قطر باعث پیشرفت‌های بزرگی برای پایان دادن به جنگ در لبنان شد. همچنین تحریم صادرات نفت و پتروشیمی تعلیق شد، محاصره دریایی برداشته شد، برخی از دارایی‌های مسدود شده آزاد شـدند و طرح بزرگ بازسازی و توسعه اقتصادی ایران اجرایی شد. سـاچدوا گفـت: «چنین تحولی به تقریبا ۱.۵ میلیون بشـکه در روز نفت خام ایران اجازه می‌دهد تا به بازارهای بین‌المللی بازگردد در زمانی که رشد تقاضا همچنان متوسط است، به‌طور قابل توجهی عرضه جهانی را بهبود ببخشد.» داده‌های کشتیرانی نشان می‌دهد که پیش از مذاکرات، تعداد کشتی‌هایی که روز یکشنبه از تنگه هرمز عبور کردند، پس از اعلام ایران مبنی بر بستن مجدد این آبراه به دلیل نقض توافق موقت صلح توسط رژیم صهیونیستی و امریکا، به‌شدت کاهش یافت. قیمت نفت هفته گذشته به دلیل امید به عرضه بیشتر از طریق خروج محموله‌های سرگردان از تنگه هرمز و لغو احتمالی تحریم‌های امریکا علیه نفت ایران به عنوان بخشـی از توافق ایالات متحده و ایران، بیش از ۸ درصد کاهش یافته بود. امارات متحده عربی، کویت و عراق در هفته گذشته نفت بیشتری به مشتریان خود پیشنهاد داده‌اند. بر اساس گزارش رویترز، معاون وزیر نفت عراق در امور بالادستی روز یکشنبه در بیانیه‌ای گفت که عراق قصد دارد تولید نفت خام را به تدریج به ۴.۲ تا ۴.۳ میلیون بشکه در روز بازگرداند.

رویداد

افزایش قیمت گاز طبیعی در اروپا به دلیل تهدیدات ترامپ علیه ایران

قیمت گاز طبیعی در اروپا به دلیل تهدیدات ترامپ علیه ایران ۴ درصد افزایش یافت. به گزارش تسنیم؛ پس از آنکه مذاکرات میان ایران و امریکا پرتنش آغاز شـد و رییس متجاوز امریکا ایران را تهدید کرد روز گذشته قیمت گاز طبیعی در اروپا افزایش یافت، این در حالی است که مذاکرات صلح میان ایران و امریکا تا ساعات گذشته ادامه داشته است. قیمت معاملات آتی گاز تـا ۳,۹ درصد افزایش یافـت، پس از آنکه ترامپ هشدار داد در صورت ادامه حملات حزب‌الله به اسـراییل، حملات بیشـتری انجام خواهد داد همزمان، فعالان بازار تحولات قطر، یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان ال‌ان‌جی، را نیز پیگیری می‌کردند؛ جایی که نقص فنی در یک کارخانه گاز داخلی موجب مصدومیت ده‌ها نفر شد. مجموع این اتفاقات در شب گذشته منجر به افزایش قیمت گاز طبیعی در اروپا شد این در حالی است که به دلیل تفاهم ایران و امریکا قیمت گاز طبیعـی در اروپا در حال کاهش بود اما با تحولات شب گذشته مجددا افزایشی شد.

واردات نفت چین از خاورمیانه به دوران پیش از جنگ علیه ایران برنمی‌گردد

واردات نفت چیـن از خاورمیانه هرگـز به دوران پیش از جنگ امریکا علیه ایران بازنخواهد گشت. به گزارش تسـنیم و به نقل از بلومبرگ؛ بر اساس تحلیلهای جدید موسسات بین‌المللی انرژی، واردات نفت خام چین ممکن است هرگز به سطح پیش از جنگ علیه ایران بازنگردد و این درگیری نظامی به عنوان عامل شـتاب‌دهنده‌ای در تغییر ساختاری پایدار از سوخت‌های فسیلی سنتی نظیر بنزین و گازوئیل در این کشور عمل کرده است. به گزارش منابع آگاه، موسسه مشاوره انرژی «ریستاد انرژی» برآورد کرده اسـت که از مجموع کاهش تقاضای سـوخت بخش حمل‌ونقل چین در دوران جنگ، روزانه بین ۲۰۰ تا ۶۰۰ هزار بشکه از این میزان در طول سـال جاری میلادی قابل بازگشت نخواهد بود و این افت تقاضا به عنوان یک روند دائمی تلقی می‌شود. در همین حال، شرکت تحلیل بازار «انرژی اسـپکتز التیدی» نیز رقم دقیق‌تـری ارائه داده و کاهش قطعی و غیرقابل جبران را حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز اعلام کرده است. کارشناسان این نهادها معتقدند که آثار این تغییرات ساختاری، نه تنها در کوتاه‌مدت، بلکه در افق میان‌مدت و بلندمدت نیز بر الگوی مصرف انرژی و به تبـع آن بر حجم واردات نفت چین تاثیر خواهد گذاشت.

«تعادل» از صادر شدن معافیت ۶۰ روزه تحریم‌های نفتی ایران گزارش می‌دهد

۶۰ روز نفس برای نفت ایران

گلناز پرتوی‌مهر

بـازار جهانی نفت بار دیگر بـا تصمیمی غافلگیر کننده از سوی واشـنگتن روبرو شد؛ تصمیمی که می‌تواند در کوتاه‌مدت مسـیر صادرات انرژی ایـران و حتی توازن عرضه در بـازار جهانی را تحت تأثیر قـرار بدهد. وزارت خزانه‌داری امریکا اعلام کرده اسـت که مجوزی موقت صادر کرده که بر اساس آن ایران می‌تواند تا ۲۱ آگوست ۲۰۲۶ نفت خام، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی خود را به فروش برساند. این معافیت ۶۰ روزه، اگرچه از نظر زمانی محدود است، اما از نظر اقتصادی و سیاسی حامل پیام‌هایی مهم برای بـازار انرژی و بازیگران آن به شمار می‌رود.

بر اسـاس بیانیه منتشرشـده از سـوی دفتـر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانـه‌داری امریکا، تمامی تراکنش‌هایـی که به‌طور معمول بـرای تولید، فروش، تحویل یا تخلیـه نفت خام، محصولات پتروشـیمی و فرآورده‌های نفتی با منشأ ایران لازم هستند، در چارچوب این مجوز موقت مجاز اعلام شده‌اند. این موضوع شامل طیف گسترده‌ای از فعالیت‌ها در زنجیره تجارت انرژی می‌شـود؛ از عملیات حمل‌ونقل و پهلوگیری کشتی‌ها گرفته تا خدمات بیمه‌ای، سوخت‌رسانی دریایی، مدیریت کشتی و حتی برخی فعالیت‌های فنی مرتبط با ایمنی و نگهداری محموله‌ها.

اهمیت این تصمیم زمانی روشـن‌تر می‌شود که بدانیم یکی از پیچیده‌ترین موانع صادرات نفت ایران در سال‌های اخیر، نه صرفا فروش نفت، بلکه محدودیت در شبکه مالی، بیمه‌ای و لجستیکی بوده. در بسیاری از موارد، حتی زمانی که خریدار بالقوه برای نفت ایران وجود داشته، نبود امکان پرداخت رسمی، بیمه کشتی یا ارائه خدمات بندری مانع انجام معامله شده اسـت. اکنون این مجوز موقت تلاش می‌کند بخش قابل توجهی از همین گره‌ها را برای مدتی کوتاه باز کند.

یکـی از نکات قابل توجـه در متن مجوز، اجـازه انجام پرداخت‌ها با دلار امریکا اسـت؛ موضوعی که در شرایط تحریمی، معمولا به عنوان یکـی از اصلی‌ترین خطوط قرمز نظام تحریم‌ها شناخته می‌شود. این بند به‌تنهایی می‌تواند مسیر تسویه مالی معاملات نفتی را ساده‌تر کند و خریداران بالقوه را با ریسک کمتری وارد معامله کند. در عین حال، مجوز صادرشده حتی برخی تراکنش‌ها مربوط به کشتی‌هایی را که پیش‌تر تحت تحریم قرار گرفته بودند نیز در چارچوب مشخصی مجاز دانسته است.

از منظر عملیاتی نیز این مجوز دامنه گسترده‌ای از خدمات مرتبط با حمل‌ونقل دریایی را در بر می‌گیرد. پهلوگیری ایمن کشتی‌ها، تأمین خدمه، عملیات سوخت‌رسانی، خدمات راهنمایی بندری، ثبت و پرچم‌گذاری کشتی‌ها، بیمه و کلاس‌بندی فنی، و حتی عملیات نجات کشتی‌ها از جمله فعالیت‌هایی هستند که در این مجوز به عنوان خدمات مجاز ذکر شده‌اند. این مجموعه اقدامات نشان می‌دهد که هدف از این مجـوز صرفا اجازه فروش نفت نیست، بلکه ایجاد یک چارچوب عملیاتی برای حرکت روان‌تر نفتکش‌ها و محموله‌هـای انرژی در مدت زمان تعیین‌شده اسـت. با این حال، پرسـش مهم این است که چنین تصمیمی چه پیامدهایی بـرای بازار جهانی نفت خواهد داشت. از یک سـو، امکان افزایش صادرات ایران-even اگر موقت باشد-می‌تواند به افزایش عرضه در بازار کمک کند؛ بـازاری که در ماه‌های اخیر به دلیل تنش‌هـای ژئوپلیتیک و اختلال در برخی مسـیرهای حمل‌ونقل با نوسان روبه‌رو بوده است. در چنین شرایطی، ورود چندصد هزار بشکه در روز نفت اضافی می‌تواند به تعدیل فشار قیمتی کمک کند و تا حدی از التهاب بازار بکاهد. از سوی دیگر، این مجوز تنها ۶۰ روز اعتبار دارد؛ یعنی به‌خودی‌خود نمی‌تواند تصویر بلندمدت بازار نفت را تغییر بدهد. شرکت‌ها و خریداران انرژی معمولا برای قراردادهای نفتی به افق‌های زمانی طولانی‌تر نیاز دارند. بنابراین بسیاری از فعالان بازار ممکن است در استفاده از این فرصـت محتاطانه عمل کننـد و تنها معاملات کوتاه‌مدت یا محموله‌ای را در دستور کار قرار بدهند.

با این حال، حتی یک دوره کوتاه نیز می‌تواند اثرات قابل توجهی داشته باشـد. اگر ایران بتواند در این بازه زمانی صادرات خود را افزایش بدهد، ممکن اسـت بخشـی از نفت ذخیره‌شده یا محموله‌های معطل در نفتکش‌ها وارد بازار شود. این موضوع به‌ویژه در شرایطی اهمیت دارد که بازار نفت همچنان با عدم قطعیت‌های سیاسی و امنیتی مواجه است و هر گونه افزایش عرضه می‌تواند نقش یک عامل تثبیت‌کننده را ایفا کند. از منظر اقتصادی داخلی نیز چنین مجوزی می‌تواند فرصت مهمی برای افزایش درآمدهای ارزی باشد. حتی چند هفته افزایش صادرات می‌تواند منابع مالی قابل توجهی ایجاد کند؛ منابعی که در شرایط محدودیت‌های ارزی برای اقتصاد اهمیت بالایی دارند. علاوه بر آن، فعال شدن مسیرهای رسمی‌تر برای پرداخت و حمل‌ونقل می‌تواند هزینه‌های مبادله را کاهش دهد و بخشی از پیچیدگی‌های تجارت نفت در شرایط تحریم را موقتا کم کند. اما این تصمیم تنها یک موضوع اقتصادی نیسـت؛ بلکه بخشی از یک معادله پیچیده‌تر در روابط بین‌الملل و سیاسـت انرژی به شـمار می‌رود.

در سـال‌های اخیر، تحریم‌های نفتی ایران همواره یکی از ابزارهای اصلی فشـار در سیاست خارجی امریکا بوده است. صدور یک مجوز موقت-even محدود-می‌تواند نشانه‌ای از تلاش برای مدیریت بازار انرژی، کاهش فشار قیمتی یا ایجاد فضای انعطاف در برخی مذاکرات باشد.

در عین حال، محدود بودن زمان این مجوز نشان می‌دهد که هنوز چشم‌انداز روشنی برای تغییر اساسی در ساختار تحریم‌ها وجود ندارد. به بیان دیگر، این تصمیم بیشـتر شبیه یک دریچه کوتاه‌مدت است تا یک تغییر بنیادین در سیاست تحریمی. همین مساله باعث می‌شود بسیاری از فعالان بازار با احتیاط به آن نگاه کنند و منتظر بمانند ببینند آیا این مجوز تمدید خواهد شد یا صرفاً یک اقدام موقتی باقی می‌ماند. بازار نفـت در دهه‌های اخیر بارها نشان داده که به‌شدت به تحولات سیاسی حساس است. تصمیم‌هایی مانند صـدور یا لغو معافیت‌های تحریمی می‌توانند در مدت کوتاهی مسیر تجارت انرژی را تغییر دهند. در چنین فضایی، کشورهایی که توانایی واکنش سـریع و انعطاف در صادرات و لجستیک دارند، معمولا بهتر می‌توانند از فرصت‌های کوتاه‌مدت استفاده کنند.

اکنون پرسش اصلی این است که در این بازه ۶۰ روزه چه میزان نفت اضافی می‌تواند وارد بازار شود و آیا این مجوز به افزایش واقعی صـادرات ایران منجر خواهد شد یا نه؟ پاسـخ این سـوال تا حد زیادی به سرعت واکنش بازار، آمادگی خریداران و توان لجسـتیکی برای انتقال محموله‌ها بستگی دارد. آنچه مسلم است اینکه این تصمیم، هرچند کوتاه‌مدت، بار دیگر نشان داد که نفت ایران همچنان یکـی از متغیرهای مهم در معـادلات انرژی جهان اسـت. بازاری کـه در آن، حتی یک مجوز موقـت می‌تواند توجه معامله‌گران، دولت‌ها و شـرکت‌های بزرگ انرژی را به خود جلب کند و معادلات عرضه و تقاضا را ولو برای مدتی کوتاه دستخوش تغییر سازد.

پیامد جنگ تحمیلی علیه ایران

واردات نفت چین دیگر افزایش نمی‌یابد؟

تحلیلگران می‌گویند واردات نفت چین ممکن است هرگز به سطح قبل از جنگ تحمیلی علیه ایران بهبود نیابد، زیرا این جنگ باعث تسـریع تغییـر دائمی از سوخت‌هایی مانند بنزین و دیزل شده است.

به گزارش ایسنا، شرکت تحقیقاتی «ریستادانرژی» تخمین می‌زند که ۲۰۰ هزار تا ۶۰۰ هزار بشکه در روز از تقاضای حمل و نقل بزرگ‌ترین واردکننده نفت خام جهان که در طول جنگ علیه ایران از دست رفته بود، ممکن است امسال برنگردد. شرکت «انرژی اسپکتس»، این کاهش دائمی را حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز برآورد کرده است.

طبق گزارش شـرکت «اف‌جی‌ئی نکسانت ئی‌سی‌ای»، واردات نفت خام چین در سه ماهه جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۳.۳ میلیون بشکه در روز کاهش خواهد یافت، زیرا اختلالات عرضه با توقف ذخیره‌سازی، کاهش تولید و ممنوعیت صادرات سوخت همزمان شده است. در حالی که بخش عمده‌ای از این کاهش به دلیل کندتر شدن فعالیت ذخیره‌سازی است، کاهش تقاضای سوخت حمل‌ونقل احتمالا پایدارتر خواهد بود. واردات نفت خام به چین در فوریه، به‌طور متوسط حدود ۱۲.۶ میلیون بشکه در روز بود. به نظر می‌رسد افزایش شدید قیمت نفت در روزهای نخست جنگ، برقی‌سازی ناوگان حمل و نقل چین را تسریع کرده است. طبق گزارش مرکز فناوری و تحقیقات خودرو چین، رجیستر خودروهای کاملا برقی تقریبا ۴۲ درصد از کل رجیسترها در آوریل را تشکیل داد، در حالی که این رقم در مارس حدود ۳۸ درصد بود. قیمت خودروهای بنزینی نو و دست دوم نیز با کاهش تقاضا به دلیل شوک نفتی ناشی از جنگ، کاهش یافته است.

لین یه، معاون رییس بازارهای نفت در شـرکت مشاوره «ریستادانرژی» گفت: «رفتار مصرف‌کننده می‌تواند کمی چسبنده باشد. برای کسانی که در طول جنگ به خودروهای برقی روی آوردند، ممکن است دلیل کمی برای بازگشت وجود داشته باشد، مگر اینکه قیمت سوخت به‌طور قابل توجهی ارزان‌تر شـود.» این جنگ همچنین نشان داده اسـت که چه مقدار از تقاضای چین بـرای نفت به جای مصرف، ناشی از ذخیره‌سازی بوده است. در حالی که خرید برای ذخیره‌سازی می‌تواند با بهبود عرضه خاورمیانه احیا شود، بعید است تقاضای از دست رفته به دلیل برقی‌سازی بازگردد و به‌طور بالقوه چین را در جذب بشکه‌های مازاد ناتوان‌تر می‌کند. پیامدهای این وضعیت بسـیار فراتر از چین است. این کشور که مدت‌ها به عنوان آخرین خریدار بازار نفت شناخته می‌شد، با مهار واردات و مصرف در طول جنگ، به کاهش یکی از بزرگ‌ترین شوک‌های عرضه در دهه‌های اخیر کمک کرد. با بازگشت نفت خام خاورمیانه، میزان ورود مجدد خریداران چینی به بازار می‌تواند به عامل تعیین‌کننده کلیدی قیمت‌های جهانی نفت تبدیل شود.

بخشی از بهبود تقاضای نفت خام می‌تواند از تجدید ذخایر، افزایش فعالیت پالایشگاه‌ها و احتمالا کاهش محدودیت‌های صادرات سوخت ناشی شود. شرکت مشـاور صنعتی «جی‌ال‌سـی» اعلام کرد که پکن احتمـالا محدودیت‌هـای زمان جنگ بـر صادرات سوخت را کاهش خواهد داد، با توجه به اینکه حدود ۱۷ میلیون تن سـهمیه هنوز در سال جاری موجود اسـت، راه را برای بهبود ارسال محموله‌های بنزین و دیزل به سطوح قبل از جنگ هموار می‌کند. فریدون فشارکی، رییس بازنشسته شرکت «اف‌جی‌ئی نکسانت ئی‌سی‌ای» در مصاحبه‌ای با تلویزیون بلومبرگ در این ماه گفت که پکن احتمـالا تنها در صورتی موجودی خود را بازسـازی خواهد کرد که نفـت خام به حدود ۶۵ تا ۷۰ دلار در هر بشکه کاهش یابد. او خاطرنشان کرد که ذخایر استراتژیک و تجاری هنوز تقریبا ۱۰۰ روز تقاضا را پوشـش می‌دهند. آژانـس بین‌المللی انرژی در گزارش ماهانه خود در ژوئن پیش‌بینی کرد که میانگین تقاضای چین برای نفت در سال جاری، ۳۶۰ هزار بشکه در روز کاهش یابد که «اولین کاهش قابل توجه سـالانه» از زمان بحران‌هـای نفتی دهه ۱۹۷۰ و اوایل دهه ۱۹۸۰ است. این آژانس اعلام کرد که به نظر می‌رسد استفاده از خودروهای برقی از زمان افزایش قیمت نفت به‌طور قابل توجهی افزایش یافته و نشانه‌هایی وجود دارد که شارژ خودروهای برقی در شهرها نیز در حال افزایش است.

بر اسـاس گزارش بلومبرگ، روگان کوین، تحلیلگر ارشد گروه رودیوم گفت: «تعدادی از مردم خودروهای برقی را جذاب‌تر از گذشته خواهند یافت و از نظر تغییر سوخت از بنزین و دیزل، شاهد افزایش اندکی خواهیم بود. این روند در درجه اول با جنگ علیه ایران همزمان شد و سپس توسط جنگ تشدید شد.»

کاهش ۶۸ درصدی محدودیت برق در بهار

مدیرعامل شرکت توانیر گفت: با وجود خسارت‌های وارد شده به شبکه برق در جریان جنگ ۴۰ روزه، محدودیت تأمین برق در بخش‌های کشاورزی، خانگی و تجاری در بهار امسال نسبت به سال گذشته ۶۸ درصد کاهش یافته است. به گزارش ایسنا، محمد الله‌داد، مدیرعامل شرکت توانیر در نشست خبری با اشاره به شرایط جنگی اخیر در شبکه برق کشور اظهار کرد: ۴۰ روز جنگ سخت را پشت سر گذاشتیم که درس‌های بسـیاری برای ما داشت. در این مدت بیش از ۲۰۰۰ نقطه از شبکه برق مورد اصابت قرار گرفـت و حدود ۴۰۰۰ مگاوات از ظرفیت تولید برق کشـور را از دست دادیم. وی افزود: با وجود این آسیب‌ها، همکاران ما در صنعت برق فداکاری‌های بسیاری داشتند و تلاش گسـترده‌ای برای حفظ پایداری شـبکه انجام دادند. در این مدت میانگین خاموشـی‌ها به کمتر از ۵۵ دقیقه رسـید و همین موضوع باعث شد رضایت مردم را دریافت کنیم، هرچند محدودیت‌هایی نیز برای ما ایجاد شد. مدیرعامل شرکت توانیر ادامه داد: پس از این ۴۰ روز، ترمیم شبکه‌های آسیب‌دیده بسیار اهمیت داشت. با آغاز آتش‌بس، عملیات ترمیم شبکه‌های اصلی شروع شد و همکاران ما توانستند در مدت زمان کوتاهی شبکه را برای دوره گرم سال بازسازی و آماده کنند. از ارتش، سیمبانان و برق‌بانان که در این مسیر کمک کردند، تشکر می‌کنم. وی درباره احتمال قطعی برق در تابستان توضیح داد: در این زمینه ادعا نمی‌کنم که ما بدون قطعی برق تابستان را بخواهیم بگذرانیم چرا که میزان مصرف از تولید ما بالاتر است. بنابراین اولویت ما این است که این میزان اختلاف را با همکاری مردم در همه بخش‌ها پوشش بدهیم. الله‌داد با اشـاره به وضعیت تأمین برق در بهار امسال گفت: در فصل بهار، با وجود اینکه سـال گذشته محدودیت‌های زیادی داشتیم، امسال نسبت به سال گذشته ۶۸ درصد محدودیت کمتری در حوزه کشاورزی، خانگی و تجاری اعمال شد. سال گذشته حدود دو میلیارد کیلووات ساعت محدودیت داشتیم اما امسـال این رقم در بهار به حدود ۶۰۰ میلیون کیلووات سـاعت رسید و تلاش می‌کنیم در تابسـتان نیز وضعیت خوبی داشته باشیم. وی درباره ظرفیت نیروگاهی کشور نیز اظهار کرد: ظرفیت نیروگاهی نصب‌شده کشور به حدود ۱۰۰ هزار مگاوات رسیده است که از این میزان حدود ۵۱۰۰ مگاوات مربوط به نیروگاه‌های تجدیدپذیر است. همچنین برای توسعه شبکه فوق توزیع برق کشور حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری انجام شده اسـت. مدیرعامل شـرکت توانیر با اشاره به سیاست‌های جدید در صنعت برق گفت: از دیگر اقدامات انجام‌شده کاهش تصدی‌گری در حوزه برق است. در حال حاضر نزدیک به ۱۵۵۰ مگاوات نیروگاه مقیاس کوچک در کشور فعال اسـت که بخش قابل توجهی از برق خود را در بازار و تابلوهای انرژی عرضه می‌کنند. الله‌داد گفت: برای عبور از تابستان، مجموعه‌ای از اقدامات در قالب ۱۴ مگاپروژه تعریف شده بود که حتی در دوران جنگ نیز کار آنها متوقف نشـد و بخش عمده این پروژه‌ها به سرانجام رسیده است. همچنین ظرفیت‌های قانونی مناسبی برای توسعه صنعت برق کشور ایجاد شده است. وی با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای توسعه ظرفیت‌های صنعت برق گفت: در این دوران اقدامات متعددی در حوزه برق انجام شد و ظرفیت‌های قانونی مناسبی برای مدیریت و تأمین انرژی ایجاد شد. وی افزود: یکی از این ظرفیت‌ها، امکان عرضه مسـتقیم برق به مشترکان است که بر اساس آن، ۴۰۰۰ مگاوات ظرفیت عرضه در اختیار متقاضیان قرار گرفته و مشترکان می‌توانند بدون واسطه برق مورد نیاز خود را تأمین کنند. مدیرعامل توانیر اظهار کرد: استفاده از این ظرفیت‌ها در کنار سایر برنامه‌های صنعت برق، نقش مهمی در مدیریت مصرف، افزایش انعطاف‌پذیری شبکه و تأمین برق پایدار برای مشـترکان خواهد داشـت. وی در ادامه با اشاره به برنامه‌های این شرکت برای مدیریت مصرف برق گفت: برای مشترکان بدمصرف، برنامه‌های ویژه‌ای در نظر گرفته شده و با اجرای طرح‌های کنترلی، روند مصرف برق سـاماندهی خواهد شد. محمد الله‌داد افزود: بر اسـاس قانونی که به تصویب مجلس شـورای اسلامی رسیده اسـت، مشـترکان پرمصرف و خارج از الگوی مصرف با صورتحساب‌های سنگین و اعمال جرایم مواجه خواهند شد تا انگیزه لازم برای اصلاح الگوی مصرف ایجاد شود. مدیرعامل توانیر ادامه داد: برنامه دوم، توسعه نصب کنتورهای هوشـمند است که امکان پایش دقیق مصرف و مدیریت بهتر بار شـبکه را فراهم می‌کند. وی با اشاره به مقابله با اسـتفاده غیرمجاز از برق تصریح کرد: برای جلوگیری از برق‌دزدی و مصرف‌های غیرمجاز، طرح جهادی مهتاب در حال اجراست تا با شناسایی و برخورد با تخلفات، از هدررفت انرژی جلوگیری شود. هدف اصلی این اقدامات، تأمین برق پایدار برای مشترکان و استفاده بهینه از منابع انرژی کشور است. مدیرعامل شرکت توانیر همچنین از اجرای یک عملیات ضربتی برای شناسایی و جمع‌آوری ماینرهای غیرمجـاز خبر داد و گفت: در یک عملیات یک‌شـبه در یکی از شهرک‌های صنعتی، ۶۰۰ دستگاه ماینر غیرمجاز کشف و ضبط شد. محمد الله‌داد افزود: این عملیات از شب تا صبح ادامه داشت و نیروهای عملیاتی توانسـتند برخی از دستگاه‌های ماینر را که در عمق ۱۰ متری زمین پنهان شـده بودند، شناسـایی و جمع‌آوری کنند. مدیرعامل توانیر ادامه داد: بررسـی‌ها نشان داد حدود ۶۰ درصد مصرف برق این شهرک صنعتی مربوط به فعالیت غیرمجاز استخراج رمزارز بوده است که با اقدامات انجام‌شده، تا صبح همان روز حدود ۲ مگاوات مصرف غیرمجاز از مدار خارج شد. وی تأکید کرد: مقابله با استخراج غیرمجاز رمزارز با جدیت ادامه خواهد داشت و با اسـتفاده از ظرفیت‌های فنی، اطلاعاتی و همکاری دستگاه‌های اجرایی و انتظامی، شناسایی و برخورد با این مراکز در دستور کار صنعت برق قرار دارد. مدیرعامل شرکت توانیر با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای تأمین پایدار برق پس از شرایط جنگی، گفت: تلاش کردیم فرآیند تأمین برق کشور بدون وقفه ادامه پیدا کند و با وجود آسیب‌های واردشده به برخی نیروگاه‌ها، برنامه‌های لازم برای پایداری شبکه اجرا شد. در سال‌های گذشته بخشی از نیاز برق از طریق نیروگاه‌ها و پتروشیمی‌ها تأمین می‌شد، اما امسال با توجه به شرایط ایجادشده پس از جنگ و آسیب‌دیدگی برخی زیرساخت‌های تولید، اقدامات ویژه‌ای برای حفظ پایداری شبکه و تأمین برق مشترکان انجام شد. مدیرعامل توانیر با تأکید بر نقش مردم در عبور موفق از شرایط پیش‌رو اظهار کرد: اولویت ما این است که با همراهی مردم در همه بخش‌ها، مدیریت مصرف برق به بهترین شکل انجام شود تا بتوانیم برق پایدار را برای همه مشترکان فراهم کنیم. وی ادامه داد: در بخش کشاورزی نیز برنامه‌های مدیریت مصرف با جدیت در حال اجراسـت و با نصب کنتورهای هوشمند، میزان مصرف هر چاه کشاورزی بر اساس پروانه بهره‌برداری و الگوی مصرف در طول شبانه‌روز مشخص و کنترل می‌شود. مدیرعامل توانیر خاطرنشان کرد: اجرای این برنامه‌ها ضمن کمک به مدیریت بار شبکه، زمینه استفاده عادلانه‌تر از انرژی و کاهش فشار بر زیرساخت‌های صنعت برق را فراهم خواهد کرد. مدیرعامل شرکت توانیر در ادامه با اشاره به میزان مطالبات این شرکت از محل فروش برق و مابه‌التفاوت نرخ تکلیفی و تمام شـده گفت: تاکنون در مجموع ۳۰۰ میلیارد کیلووات‌ساعت برق تحویل مشترکان شده که ۱۰۰ میلیارد کیلووات‌ساعت آن دارای تعرفه صفر بوده و قرار بود مابه‌التفاوت آن از سوی دولت پرداخت شود. وی افزود: با وجود ارائه این میزان خدمات، تاکنون ۳۲۰ هزار میلیارد تومان مجموع مطالبات صنعت برق از مشترکان و دولت بابت مابه‌التفاوت نرخ تکلیفی و تمام شـده برق شرکت توانیر پرداخت نشده است. مدیرعامل توانیر با تأکید بر اهمیت تأمین منابع مالی صنعت برق اظهار کرد: استمرار ارائه خدمات پایدار، نگهداری شـبکه و اجرای طرح‌های توسعه‌ای نیازمند تعیین تکلیف و پرداخت به‌موقع مطالبات این صنعت است. الله‌داد در ادامه با اشاره به شرایط تأمین انرژی در کشور گفت: در حوزه صادرات برق، اولویت اصلی ما تأمین پایدار نیاز داخل کشـور بوده و محدودیت‌های اعمال‌شـده در این بخش، صادرات برق را با چالش‌هایی مواجه کرده است. وی افزود: به دلیل شرایط شبکه و ضرورت مدیریت مصرف، صادرات برق به برخی کشورها از جمله عراق متوقف شده و در تلاش هستیم با بهبود شرایط و رفع محدودیت‌ها، این موضوع را مدیریت کنیم.

اخبار

جهان به نیمی از هدف ظرفیت انرژی پاک رسید

همزمان با ۲۲ ژوئـن (اول تیر) کـه «روز جهانی انرژی‌های تجدیدپذیر» است، بررسی گزارش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد ظرفیت جهانی انرژی‌های تجدیدپذیر در پایان سال ۲۰۲۵، پس از نصب‌های بی‌سابقه به ۵.۱۵ تراوات رسید و جهان را به نیمی از هدف ظرفیت انرژی پاک ۱۱.۱۷ تراواتی تعیین شده برای سال ۲۰۳۰ نزدیک کرد.

به گزارش ایسنا، هدف ۱۱.۱۷ تراواتی برای سال ۲۰۳۰ در بیست و هشـتمین کنفرانس اعضای کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییرات اقلیمی یا COP۲۸ که در دوبی برگزار شد، تعیین شد. طبق داده‌های گردآوری شده از گزارش‌های بین‌المللی، انرژی خورشیدی با ۵۱۱ گیگاوات ظرفیت نصب شده جدید، پیشتاز این توسـعه بود و پس از آن انرژی بادی با ۱۵۹ گیگاوات قرار داشت. در این دوره، انرژی خورشیدی و بادی مجموعا ۹۷ درصد از رشد انرژی‌های تجدیدپذیر را به خود اختصاص دادند. رشد باقی مانده از منابعی از جمله برق آبی، انرژی زیستی و انرژی زمین گرمایی حاصل شد. با رشد کل ظرفیت تجدیدپذیر جهانی به ۵.۱۵ تراوات تا پایان سال میلادی گذشته، جهان به دستیابی به نیمی از هدف ۲۰۳۰ نزدیک‌تر شد. بر اساس داده‌های ۲۰۲۵ اندیشکده «امبر» (Ember)، انرژی خورشیدی و بادی اکنون تقریبا در سـهم خود در تولید برق جهانی برابر هستند و هر کدام تقریبا ۸ تا ۹ درصد از کل برق را تامین می‌کنند. به ویژه انرژی خورشیدی در دهه گذشته به دلیل کاهش هزینه‌های پنل و تاسیسات بزرگ در چین، اروپا و امریکا، رشد انفجاری داشته است.

انرژی بادی به ویژه پروژه‌های بادی فراساحلی در اروپا و آسیا نیز به‌طور قابل توجهی گسترش یافته است. اکنون انرژی خورشیدی و بادی در کنار هم، برق بیشتری در سطح جهانی نسبت به انرژی هسـته‌ای یا آبی تولید می‌کنند. انرژی آبی همچنـان بزرگ‌ترین منبع برق کم‌کربن در سطح جهانی است و ۱۴ درصد از کل تولید را تشکیل می‌دهد. بسیاری از کشورها برای برق پایدار و قابل توزیع که می‌تواند مکمل منابع تجدیدپذیر متناوب مانند خورشـید و باد باشد، به سدهای برق آبی متکی هستند. در همین حال، انرژی هسته‌ای تقریبا ۹ درصد از تولید برق جهانی را تشکیل می‌دهد. اگرچه رشد انرژی هسته‌ای در سال‌های اخیر کندتر بوده است، اما چندین کشور در حال سرمایه‌گذاری در راکتورهای نسل بعدی و افزایش طول عمر نیروگاه‌های موجود هستند.

سرمایه‌گذاری جهانی در تولید انرژی پاک تحت تاثیر تغییرات سیاسی و اقتصادی، از اوج خود در سال ۲۰۲۳، به میـزان ۴۲ درصد کاهش یافت و در سـال ۲۰۲۵، به ۱۵۵ میلیارد دلار رسـید. چین بـه تنهایی از زمان ولخرجی‌های دیوانه‌وار در سال ۲۰۲۳ که به اندازه کل جهان در سـال ۲۰۲۲، انرژی خورشیدی برنامه‌ریزی کرده بود، ۷۰ درصد کاهش در سـطح سرمایه‌گذاری خود داشته اسـت. در حالی که بخش عمده‌ای از این کاهش، اصلاح طبیعی عرضه بیش از حد قبلی به دلیل مشـوق‌های عمده دولتی است، کاهش سرعت چین همچنین واکنشی به چرخش سیاسی امریکا و دور شدن از انرژی پاک، به ویژه انرژی بادی و خورشیدی است.

اما در حالی کـه بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان به‌طور عمده هزینه‌های خود را برای تولید انرژی پاک کاهش می‌دهند، بسیاری از کشورها بیش از هر زمان دیگری در حال سرمایه‌گذاری در انرژی پاک هستند. در واقع، بحران انرژی ناشی از تجاوز امریکایی صهیونی به ایران، رونق انرژی پاک را در بسـیاری از کشورها، به‌ویژه در اقتصادهای نوظهور، هدایت می‌کند. با افزایش قیمت نفت و گاز، بسیاری از کشـورها به دنبال انرژی بادی و خورشـیدی داخلی برای تامین انرژی ارزان‌تر و قابل اعتمادتر هستند.

بنابراین، در حالی که روند کلی جهانی در تولید انرژی پاک در حال کند شدن است، تصویر کلی بسیار ظریف‌تر است. در برخی از اقتصادها، البته اقتصادهای کوچک‌تر و کم‌قدرت‌تـر، تولید انرژی پاک هرگـز قوی‌تر از این نبوده است. در برخی دیگر، ماهیت هزینه‌های انرژی پاک به سادگی از تولید به سمت زیرساخت‌ها در حال تغییر است. آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) می‌گوید سـرمایه‌گذاری در انرژی پاک، برقی‌سازی و افزایش بهـره‌وری به چین، اتحادیه اروپـا، ژاپن و کره جنوبی، جنوب شرقی آسیا و هند کمک کرده است تا حدود ۲۶۰ میلیارد دلار در هزینه واردات سوخت فسیلی در سال ۲۰۲۵ صرفه‌جویی کنند. چین به تنهایی حدود ۱۱۰ میلیارد دلار از این صرفه‌جویی در هزینه‌های سوخت را به خود اختصاص داده است. طبق «گزارش سرمایه‌گذاری انـرژی جهان ۲۰۲۶» این آژانس مسـتقر در پاریس، اکنون سـالانه حدود ۶۶۵ میلیارد دلار به پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در سراسر جهان سرازیر می‌شود. از این رقم، ۳۶۵ میلیارد دلار -تقریبا یک میلیارد دلار در روز- فقط به پروژه‌های خورشیدی اختصاص دارد. بنا بر گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، انرژی خورشیدی و بادی همچنان مقاصد اصلی سرمایه‌های جدید هستند و ۴۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری در بخش برق و بیش از ۶۰ درصد از سرمایه‌گذاری در تولید برق در سال ۲۰۲۵ را تشکیل می‌دهند.

فناوری‌های فتوولتاییک خورشـیدی، ذخیره‌سازی باتری و خودروهای برقی، همگی از سال ۲۰۱۵ تاکنون، حدود ۸۰ درصد کاهش هزینه داشته‌اند. اضافه کردن یک گیگاوات ظرفیت خورشیدی به حدود ۳ میلیارد دلار سـرمایه‌گذاری در سـال ۲۰۱۵ نیاز داشت. اما تا سال ۲۰۲۵، این رقم به دلیل ماژول‌های ارزان‌تر، افزایش مقیاس تولید و سیاست‌های حمایتی دولت، به حدود ۰.۷ میلیارد دلار برای هر گیگاوات کاهش یافته است.

بلومبرگ: سه نفتکش ایرانی در حال عبور از تنگه هرمز هستند

صادرات نفت ایران در حال افزایش اسـت و سـه نفتکش ایرانی در حال عبور از تنگه هرمز هستند. به گزارش تسنیم و به نقل از بلومبرگ؛ ایران به دنبال افزایش صادرات نفت خام خود به بالاترین میزان از زمان آغاز جنگ است، این امر در حالی رخ می‌دهد که فعالیت کشتیرانی در منطقه رو به افزایش است و تهران و واشنگتن در مسیر دستیابی به توافق صلح پایدار گام برمی‌دارند.

بر اسـاس داده‌هـای ردیابی کشـتیها، حدود ۶ میلیون بشکه نفت خام ایران به‌روی سه ابرنفتکش تحت تحریم امریـکا به نامهای «الـوا»، «ویرگو» و «ویگور» بارگیری شـده اسـت که بامـداد روز دوشـنبه وارد آبراه راهبردی شدند. این کشتی‌ها همگی مقصد خود را آب‌های سنگاپور اعلام کردند منطقه‌ای که مشـخصا نفت خام ایران در آنجا به کشتی‌های دیگری منتقل می‌شود تا محموله‌ها نهایتا به پالایشگاه‌های چین تحویل داده شوند.